

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2016. március 5.

V. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

I. 30 pont

Olvasd el az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Egyszer volt egy fősvény fiatalember, annak egy fősvény felesége, s nekik meg egy öreg-öreg apjuk. Olyan öreg volt, hogy úgy reszketett a keze, hogy amikor a levest ette, amíg a kanállal a tányértól a szájához vitte, mind kireszketett a kezéből, s az abroszt is mind teleöntözte. Mikor a tányérból ki akarta tölni a kanálba a levest, a tányért is elejtette, s eltörött. Ezért nagyon megharagudott a fiatalasszony az apósára. Rábírta a férjét, hogy az öreget csapják el a háztól, eresszék világgá, hogy ne csináljon annyi szemetet náluk. Az asszony annyit duruzsolt, hogy a férje végül meghajolt az akarata előtt.

Elmentek a vásárba, és vettek két új pokrócot. Elhatározták, hogy a két pokrócot az öregnek a hátára teszik, s úgy indítják világgá. Akárhol elesteledik, az egyik pokrócot leteríti, a másikkal majd takarózik. Ám amikor hazaértek, egyikük sem tudta rávenni magát, hogy az öreget útnak eressze. Volt nekik egy hatesztendősforma fiuk. Azt mondja neki az apja:

- Fiam, itt van ez a két pokróc. Mi elmegyünk a mezőre dolgozni, s mikor te gondolod, hogy már kinn vagyunk a mezőn, akkor a pokrócot tedd a nagyapádnak a hátára, fogd meg a kezét, s vezesd ki az utcára. Mondd meg neki, hogy le is út, fel is út, menjen világgá, többet hozzánk ne jöjjön vissza.

Úgy is tett a gyerek. Mikor az apjék elmentek hazulról, akkor gondolt egyet, és csak az egyik pokrócot vette elő. Azt rátette a nagyapjának a vállára, kivezette az utcára, s azt mondta neki:

- Nagyapám, maga menjen akár le s akár fel, de többet ide nálunk haza ne jöjjön, mert magának itt helye nincs.

Az öreg sírt egy kicsit, s a pokróccal a hátán megindult egyfelé.

Este hazajött az ember és az asszony a mezőről, s látják, hogy a pokróc ott van, néznek szerte, az öreg meg nincs ott. Elészólítják a fiút:

- Mi van nagyapáddal?

- Hát úgy tettem, ahogy maguk mondták.

- Hogy?

- Rátettem a pokrócot a hátára, s megmutattam az utat neki, hogy menjen világul, s többet ne jöjjön haza, mert nincs reá szükségünk.

- Hát akkor ez a pokróc, ami itt van, miért nem tetted ezt is reá?

Akkor egy kicsit állott a fiú, s azt mondja:

- Tudja, miért nem tettem, édesapám? Eszembe jutott, hogy mikor maguk is úgy megöregszenek, mint ahogy ő van, s utat kell adjak maguknak, akkor én ne kelljen, hogy vegyek pokrócot, evvel a pokróccal maga is menjen el.

Összenézett az ember az asszonnyal, elszégyellték magukat, és sírni kezdtek. Hamar kihozta az ember a lovat az istállóból, s a kilencedik falu végén utolérte az öreget. Bocsánatot kért tőle, felültette a lóra, s hazavezette, asztalhoz ültették, s többet nem bánták, ha eltörött a tányér, vagy kiömlött a leves, vagy mi lesz, mi nem lesz. Tisztességesen éltek, s máig is élnek, ha meg nem haltak.

1. Adj címet a mesének! 2 pont
2. Miért küldték el az öregembert a háztól? 5 pont
3. Milyen rossz tulajdonságok jellemzik az asszonyt és az embert? Sorolj fel hármat! 3 pont
4. Mi a szerepe a történetben a kisfiúnak? 6 pont
5. Fogalmazd meg saját szavaiddal: „Rábírta a férjét, hogy az öreget csapják el a háztól, eresszék világgá, hogy ne csináljon annyi szemetet náluk.” 4 pont
6. Képzeld el, hogy este az ember és az asszony megbeszéli a történetet. Írd meg képzeletbeli párbeszédüket 10-15 sorban! 10 pont

II. **40 pont**

Zelk Zoltán: Új mese a négy vándorról

Minden évben egyszer, túl a világvégen, találkozik a négy testvér a világvégi réten. Ki ez a négy testvér? A négy évszak: a Tavasz és Nyár; aztán az Ősz és Tél. Fáradtan leülnek, hosszan beszélgetnek, mit vetettek, mit arattak, mi jót-rosszat tettek. Odagyűl köréjük Nap, Hold, csillag, szellő, s őket hallgatja a megpihenő felhő.

Először a Tavasz szólalt meg, kíváncsian hallgatták őt idősebb testvérei.

Folytasd a mesét: írd meg az évszakok beszámolóit! Ne feledkezz meg a mese lezárásáról sem!

III. **20 pont**

1. Egészítsd ki az alábbi szótagcsoportokat csoportonként ugyanazzal a szótaggal úgy, hogy értelmes szavakat kapj! 8 pont

Példa: ko..., baj..., ál... + *-nok* = *konok, bajnok, álnok*

ró..., mó..., fő...

hu..., gyo..., ko...

tor..., mor..., má...

fo..., du..., ru...

2. Egészítsd ki az alábbi szavakat magánhangzókkal úgy, hogy először mély, aztán magas, végül pedig vegyes hangrendű szó legyen a végeredmény! 12 pont

Példa: t...l...l : tálal, teel, tilol

r...g...:

m...s...t:

b...k...:

h...v...s:

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont